

Fra Hannæsland i gamle Dage.

Ved N. Sodborg.

Gaasedrift.

GAMLE ERIK TØMMERMAND i Øsløs, som hans almindelige Kendingsnavn er, blev født d. 19. Febr. 1835 i Øsløs paa Hannæs. Hans egentlige Navn er Erik Christian Christensen; Forældrene var Gaardfolk i Øsløs; Faderen hed Chresten Christian Christensen.

Erik Tømmermand er altsaa nu 93 Aar gammel; han er helt blind, men er baade aandsfrisk og livlig, og han kan fortælle udmærket og meget interessant om sine Oplevelser gennem sit lange, arbejdsomme Liv.

Blandt andet fortæller han om, hvordan han som Dreng ikke længe efter sin Konfirmation var med til at drive en Gaaseflok paa over 1000 Gæs fra Hannæs og til en Landsby lidt syd for Randers.

Men vi vil lade den gamle Hædersmand selv fortælle om den Tur.

Ja, ser I Folkens! Der var jo et Par Mænd fra Randersegnen, som havde rendt omkring her paa Hannæsland og nede i Han Herred og opkøbt en Masse Gæs. Prisen for en god Gaas var i Almindelighed 4 Mark eller saadan. Alle de Gæs skuld' jo saa drives derhen, hvor disse her to Mænd var fra, og til den Bestilling kund' saa godt bruges saadan et Par Storris Knægt som Per Kristians Ejler og mæ; vi var nemlig de jennest' Drengene her fra Hannæs, der var med til den Tur; de andre Drengene, der var ialt seks, kom til efterhaanden gennem Han Herred.

Først gik det ud over Lund Fjord, det nordligste Parti af Bygholm Vejle; vi Drivere vadede, og Gæssene svømmede. Derefter gik det ind i Han Herred efter Aggersund til, og for hver By, vi kom igennem, voksede Gaaseflokken. Opkøberne var ogsaa med, men de var gerne lidt forude de skuld' jo sørge for Plads til baade Driverne og Gæssene for Natten.

Naar vi henad Aften kom til vort Nattekvarter, blev Gæssene drevet ud paa en Græs- eller Stubbemark, hvor de gik og aad en Tid, indtil de blev drevet ind i lukkede Gaarde eller Rum. Vi Drivere laa gerne i Laden; Ejler og mæ var kun i Seng jen jenneste Nat paa hele Turen, som dog varede i 14 Dage.

Ved Aggersund svømmede Gæssene naturligvis over Vandet; vi roede i to Baade, en paa hver Side af Flokken for at holde den samlet, og det var slet ikke altid saa let. Da vi var kommet over Aggersund, blev vi indkvarterede i Landsbyen Tolstrup tæt derved, og der sluttede en gammel Mand sig til os; han skuld' nok vær' en Slags Fører for os og skuld' vær' særlig godt kendt med Bestillingen, hvad det ogsaa lod til, at han var.

Da vi næste Dag fik vor Davre i denne her Landsby, fik vi Øllebrød med en Gnalling Ost til hver af os. Vi forstod ikke straks, hvordan vi skuld' bær' os ad med det, for saadan et Traktement var vi ikke vant til, men vi opdagede jo snart, at vi skuld' bide af Osten til Øllebrødet. Vi fik saa ogsaa et Par Rundtenommer med i Lommen, og saa maatte vi vær's god nøjes med det til Aften, til vi naaede et nyt Kvarter for Natten og kund' faa vor Nætter. I det hele var Kosten temmelig sløj, men længere inde paa Himmerland blev den dog bedre.

Undertiden kunde nogle af Gæssene blive saa trætte, at de slet ikke kund' vinde med, og vi maatte saa tage saadan en sølle jen under vor Arm, ja somme Tider havde vi jen under hver Arm. Og naar vi saa tillige mange Gange skuld' løbe langs Flokken, frem og tilbage, atter og atter, saa kund' jen nu alligevel bliv' træt, ogsaa det endda til Gavns, kan I tro. Naar de trætte Gæs til sidst blev saa medtagne, at det viste sig umuligt at faa dem til at gaa med mere, solgte den gamle Mand dem til Konerne i Landsbyerne, det var nu saadan en gammel Skik; i Reglen fik han 3 Mk. for saadan en sølle træt Gaas.

Engang kom vi gennem en Landsby paa Himmerland og holdt Hvil ved Kirkegaarden. Da vi saa drev af Sted igen, kom vi over en Aa, og da kom 12 fremmede Gæs flyvende fra en Gaard tæt ved, hvor der ogsaa laa en Drift Gæs, og blandede sig straks med vor Flok. Folkene fra Gaarden kom naturligvis og vilde have deres Gæs tilbage, men nu var de jo blandede sammen med alle de andre, og hvis var saa hvis. Vor Faaer, den gamle Mand, kund' aldeles ikke indlade sig paa at finde dem ud af Flokken, det blev virkelig djer Sag at pas paa djer Gæs, det kund' han ikke ha' noget med at gøre. Folkene skældte ud, saa det battede, men vi drev roligt videre. Senere solgte den gamle Mand de 12 fremmede Gæs i Landsbyerne, vi kom igennem, og Pengene kom han naturligvis i sin egen Lomme. Det var jo ikke saa pænt, men saadan er jo Verden nu engang.

Vi kom igennem Aars og laa en Nat over i en Landsby ikke ret langt fra Navn Sø. I Hemdrup solgte de to Opkøbere hele Flokken til en anden Opkøber, men vi skuld' alligevel bliv' ved at driv' videre. Igennem Hobro gik det helt let med at holde Flokken samlet, men det var saa møj vanskeligere i Randers, for der vild' Gæssene absolut ud i Aaen; det var saamænd ikke saa sært, for de var baade støvede og tørstige, men vi kom da igennem.

Det var en langsom og møjsommelig Vandring at driv' med Gæs, vi kund' allerhøjest naa 1-2 Mil frem paa en Dag. Naar Gæssene blev sultne, lod vi dem

æde af Græsset i Vejgrøfterne, medens vi selv spist' vor Mellemmad.

Men endelie naaede vi da til den Landsby (dens Navn har a glemmt) et Par Mil syd for Randers, som var vort Maal, og hvor nye Drivere vistnok skulde træde til. Vi fik nu vor Løn udbetalt og endda et Par Mark oven i Købet til Hjemrejsen, saa vi Knægt' var ikke saa lidt høj' i Nakken, maa I tro.

Ejler og mæ skuld' jo saa se at naa hjem til Øsløs igen. Vi benede af op gennem Himmerland, barfodede med Træskoene i Haanden, og naaede den første Dag til Landsbyen Brøndum, hvor Ejler havde en Morbror, der var Husmand. Her hvilt' vi godt ud; vi var der i to Nætter og morede os godt, for der var nemlig tæt ved Huset en Dam, som vi maatte fiske i.

Saa gik Turen videre til Krøldrup, en bitte By lidt nord for Aggersund, hvor Ejler ogsaa havde en Morbror; der var vi en Nat. Dagen efter naaede vi endelig hjem til Øsløs igen med Penge paa Lommen og ikke saa lidt vigtige over, at vi havde set mere og været længere af By end de flest' anner Dreng' paa den Tid.

Ejendommelige Personligheder.

Mikkel Badstue, Amtoft, Arup Sogn. For mange Aar siden boede der i Amtoft en Mand, som hed Mikkel Badstue; hans egentlige Navn var Mikkel Christian Pedersen men hans daglige Kendingsnavn var altid Mikkel Badstue.

Han ejede et Hus i Amtoft og havde tillige en lille, fladbundet Skude, en Kaag, som den kaldtes, og som han ligesom andre Krejlere fra Hannæs paa den Tid sejlede om med i Limfjorden. I Kirkebogen benævnes han altid "Baadfører" eller "Husmand og Baadfører". Han var en brav og rettænkende Mand, og var vel lidt blandt Folk, ikke mindst fordi han altid var fuld af Humør og skælmske Indfald; han var i det hele en ret ejendommelig Personlighed.

Det hændte undertiden, som det kunde hænde for saa mangen en god Mand i de Tider, at Mikkel fik en lille Taar over Tørsten nu og da. Engang havde han saaledes været i Fæggesund og faaet Brændevinsdunken fyldt og var nu paa Vej hjemefter. Han havde nippet nogle Gange til Dunken og ogsaa faaet nogle Dramme i Fæggesund, saa Vejen var baade trang og snæver, og han satte sig derfor til Hvile i Vejgrøften lige ved Kanten af den høje Fjordbakke, der gaar langs Landevejen fra Fæggesund og nordpaa.

Som han nu sidder og fumler med Dunken, triller den fra ham ud over Grøftekanten og ned ad Bakken, og det gaar rask. Ved Bakkens Fod gaar Proppen af, og Brændevinen løber ud i store Kluk. Mikkel sidder paa alle fire oppe paa Bakkekanten og ser saa langelig ned efter den. Da han hører de dybe Kluk, raaber han

ned til den: "Ja du sejer kom, kom, men a kan et kom".

Naar han sejlede om i Limfjorden med sin Kaag, havde han altid en Mand eller en stor Dreng med sig. En Tid havde han en ung Mand med fra sin Hjemegn; han hed Erik Kold og var meget lille af Vækst, men brav og ordentlig i alle Maader. Engang var de to, fortælles der, kommet ind i Stougaards Beværtning i Løgstør, hvor der i Forvejen var en Del Søfolk, som var halvfulde og meget højrøstede. Til sidst var det lige ved at gaa over til Slagsmaal, men saa gav Mikkel Badstue sig til at tale dem til Rette og sagde til dem, at det maatte de hellere lade være med, for hvis hans Ledsager, den lille Mand, der sad derhenne i en Krog af Stuen, fik i Sinde at tage Del i Slagsmaalet, vilde det gaa dem ilde, for han var nemlig, trods sin Lidenhed, den grueligste og vældigste Slagsbroder, han nogen Sinde havde set, og han havde endda set meget af den Slags i sit Liv. Han talte saa roligt, alvorligt og overbevisende og uden at fortrække en Mine, at det virkelig gjorde Indtryk paa dem, og de saa med forundrede Øjne hen paa den lille Mand, der sad roligt og drak sit Øl, men Slagsmaalet drev alligevel over for denne Gang. Erik Kold var det fredsommeligste Menneske af Verden; han havde vist aldrig nogen Sinde i sit Liv været indblandet i noget som helst Slagsmaal. Men saadan var nu Mikkel Badstue engang.

En anden Gang var de inde i Kjeld Olsens Beværtning ved Havnen i Thisted, det var et Sted, hvor Hannæsfolkene i Regelen holdt til. Inde i Skænkestuen sad en Sypige og syede. Hende kom de til at sidde ved Siden af; Erik Kold nærmest ved hende. Da de havde siddet lidt, rækker Mikkel sit ene Ben over, uden at Erik Kold mærker det, og træder hende lempeligt paa Foden. Hun bliver rød og sender den lille Mand et hvast Øjekast; hun tror jo, det er ham, da han sidder hende nærmest. Lidt efter træder Mikkel hende igen paa Foden. Da drejer hun sig pludselig om paa Bænken og drejer Erik Kold en paa Siden af Hovedet, saa det sang. Den unge Mand kunde ikke være blevet mere forskrækket, om Lynet havde slaaet ned i Stuen, saa pludselig og uventet kom det. Men Mikkel Badstue morede sig kosteligt, og Erik Kold, som det dog gik ud over, kunde til sidst heller ikke lade være at tage Sagen fra den gemytlige Side; han kendte jo sin Husbond og vidste, at det ikke var gjort af Ondskab.

Mikkel Badstue var en ivrig og vist ogsaa dygtig Jæger. Engang laa han i en Vejgrøft og lurede paa Vildt. Da opdager han pludselig det øverste af en rød Tophue, der rager op over Kanten af den anden Grøft. Han bliver snart klar over, at det er hans Nabo, Lars, som sad og hvilte sig, eller maaske var det noget andet, han tog sig for. Mikkel ved, at Lars er ikke vanskelig at Forskrække, og han fyrer saa sin Bøsse af i Luften hen over ham. Manden farer op i Forfærdelse

og skriger: ”Men, aa Jøsses, Mikkel, vil du skyd’
mæ?”

”Aa, er’et dæ, bette La’s, a troed’ saamænd, det
var en Ræv”, svarer Mikkel rolig og uforstyrrelig som
altid.

Det kunde hænde, fortalte hans Datter engang, at
naar han var ude paa Jagt, kunde Skuddet ikke altid
rigtig dræbe, som det plejede, enten nu Krudtet havde
været lidt fugtigt, eller der ikke var ladet omhyggeligt
nok. Men saa var Bøssen naturligvis forhekset; en
maatte have set paa den med onde Øjne, saa den
mistede sin Dræbekraft. Folk var jo dengang mere
eller mindre hildet i Overtro, og Mikkel havde maaske
ogsaa trods sin sunde Fornuft og nøgterne Opfattelse
en lille Rem af Huden, eller maaske lod han, som om
han troede paa det. Nok er det; naar han kom hjem fra
Jagten og sagde, at nu var det igen galt fat med Bøssen
og hængte den med Skud i op ved Loftsbjælken, saa
vidste de andre i Huset nok, hvad de havde at gøre.
Den første Torsdag Aften derefter blev der stillet et
Kosteskift op ude paa Møddingen, og en af dem gik
saa ind og sagde til Mikkel, at nu skulde han komme
med Bøssen, for der sad en lille Morten ude ved
Møddingen. Mikkel tog saa Bøssen ned fra Bjælken
og gik uden at sige et Ord, for det skulde helst foregaa
stiltiende, ud i Stalddøren og gav Kosteskiftet en
Salve. Saa var de onde Øjnes Magt brudt, og nu
trillede Vildtet igen for Mikkels velrettede Skud.

Mikkel Badstue var to Gange gift; hans første
Kone hed Mariane og hans anden Kone Anne Marie.
Anne Marie var egentlig hans Ungdoms første
Kærlighed, og de blev ogsaa Kærestes, men Forholdet
blev pludselig afbrudt paa en ret ejendommelig
Maade.

Der skulde være Marked i Thisted, og de to unge
havde i den Anledning en Tid forinden sat hinanden
Stævne paa et bestemt Sted i Byen. Da Markedsdagen
kom, fandt de imidlertid ikke straks hinanden paa det
aftalte Sted, hvor de skulde mødes. Mikkel havde nok
haft nogle Forretninger at besørge, og det havde taget
længere Tid for ham end beregnet, saa han var blevet
lidt forsinket. Imidlertid gik han ud i Byen for at finde
sin Anne Marie, og endelig fik han paa Afstand Øje
paa hende, og da saa han, at hun spadserede med en
for ham ukendt Karl, og det lod til, at de var svært
”contant” med hinanden, for de gik og talte livligt
sammen.

Da vaagnede Skinsygen i Mikkels Bryst, og han
blev ogsaa meget vred. Uden at give sig til Kende og
uden at undersøge Sagen nærmere, begav han sig
straks hjemefter, bedrøvet og tung i sit Sind, da han
bestemt troede, at Anne Marie havde svigtet ham og
slet ikke var den gode og trofaste Pige, han altid havde
antaget hende for. Han græmmede sig og uden
nærmere Forklaring gjorde han det straks forbi mellem
dem.

Senere stiftede han Bekendtskab med en anden
ung Pige, som han altsaa blev gift med, men hun døde
efter kort Tids Ægteskab.

Senere hen i Livet traf han engang sin Anne Marie,
som han aldrig havde kunnet glemme, og saa kom det
til Forklaring mellem dem. Anne Marie fortalte da, at
hun paa hin for dem begge saa skæbnesvangre
Markedsdag tilfældig havde truffet en gammel
Bekendt fra Thy, og da Mikkel ikke var mødt til den
factsatte Tid, var de blevet enige om, at de vilde følges
ad ud i Byen for at lede ham op. Saa var det, Mikkel
havde set dem sammen og handlet saa overilet.

Ja, nu forstod han, at Anne Marie virkelig havde
elsket ham med en lige saa dyb og trofast Kærlighed
som han hende, og at hun ikke havde villet gifte sig,
fordi hendes Hu alene stod til ham. Og han forstod
ogsaa, at hun havde sørget og lidt lige saa meget som
han selv.

Efter at det saaledes endelig var kommen til fuld
Forklaring mellem dem, blev de snart enige om at
ville følges ad gennem Livet, selv om deres fejreste
Ungdom allerede var forbi.

En ejendommelig og mærkelig Mand var Mikkel
Badstue, men en brav og ærlig Mand, og hans Minde
lever endnu ikke alene i hans Slægt, men hos mange
andre i disse Egne.

- - -

Søren Konge i Arup. For mange Aar siden boede
der i Sønder Arup en Mand, der hed Søren Konge, og
hans Kone hed Aase Josefsdatter. De boede i et lille,
gammelt Hus med klinede Vægge og Lyre i Taget i
Stedet for Skorsten. Paa Husets Nordside gik Taget
saa langt ned mod Jorden, at Drengene morede sig
med at springe op paa det og løbe op til Rygningen.
Lige ved Siden af laa et andet lille Hus; der boede
Bente og hendes Mand. Husene gik altid under Navnet
Aases Hus og Bentes Hus. De to Huse laa saa tæt
sammen, at man lige netop kunde gaa imellem dem;
de laa lidt syd for det Sted, hvor nu Vejledæmningen
til Hokser begynder.

Søren Konge og Aase var fattige Folk, men meget
nøjsomme og sparsommelige; aldrig brugte de mere til
Livets Ophold, end der var strengt nødvendigt. I Aases
lille Stue med de smaa Vinduer og Alkovesengen i
Nordsiden var der altid proppet og rent.

Søren Konge var en udmærket Fortæller og kunde
skildre sine Ungdomsoplevelser baade interessant og
troværdigt, og han pyntede aldrig paa sine Oplevelser,
for hans Historier mandede næsten altid ud i, at det
var ham selv, der hver Gang var kommen galt af Sted.
Han stammede noget, ogsaa naar han nu og da lod en
lille ”Stikker” følge med. Han var født Nytaarsnat
mellem 1799 og 1800.

I sin Ungdom tjente Søren som Karl i Nors,
Præstegaard, og her blev han Kæreste med Præstens
Datter, til stor Ægrelse for Præsten.

I Præstegaarden havde de en Dragonhest. Søren havde hørt, at en saadan Hest kunde man faa til at sætte over baade Hegn og Grøfter, for det var den bleven oplært til. Det skulde naturligvis prøves, og den skulde da sætte over et Markled med Søren som Rytter. Men det gik nu ikke slet saa let, som han havde tænkt.

”Trej Gaang kom a ha-ha-hagle mæ over, men æ Hejst gjord’et et, den blev sgu staaend’ lissaa still’ po den ajen Sid””, sagde Søren, da han fortalte om det. Først den fjerde Gang lykkedes det for ham at faa dem over begge to paa een Gang.

Præsten kunde som sagt ikke lide Datterens Kæresten med saadan en fattig Karl, og om Aftenen stængede han alle Døre til Stuehuset, for at de to unge ikke skulde komme sammen. Men de narrede naturligvis alligevel hans Velærværdighed, og hun lukkede ham ind gennem sit Vindue, som vendte ud til Haven. Da Vinduet laa noget højt, havde Søren engang taget en Hjulbør med, som han stillede op ad Muren med Hjulet nederst. Men lige idet han stødte fra, gav Hjulbøren sig til at løbe ud fra Muren og lavede derved et saa grumme Spektakkel, at Præsten vaagnede derved, og nu vidste de, at det vilde ikke vare mange Minutter, før de havde hans Besøg, Nu var gode Raad dyre.

Men den unge Pige var ikke raadvild; resolut lukkede hun Vinduet godt til og skjulte i største Hast Søren under Sengeklæderne, greb saa et stort Tørklæde, som hun bandt om Hovedet og gav sig til at gaa frem og tilbage over Gulvet og jamre sig, som om hun led af en voldsom Tandpine. Saa var Præsten¹⁾ der ogsaa med det samme og vilde have at vide, hvad det var for et Spektakkel, han havde hørt. Det vidste hun naturligvis ikke noget om; hun havde ikke hørt noget, for hun havde saadan en Tandpine, at hun hverken kunde sanse eller sæde. Saa fik Faderen jo ondt af hende og glemte over hendes Lidelser at undersøge Sagen nærmere, og Uvejret drev over for den Gang. ”Han skuld’ lige ha sit ud a Vinduet eller i Sengen, saa skuld’ han nok vær’ kommen til en ajen Resultat””, sagde Søren, da han fortalte om denne Begivenhed.

Han blev dog ikke gift med den Nors Præstedatter. Efter hvad der fortælles, blev hun senere gift med en Bøssesmager i Thisted og fik det meget fattigt, saa fattigt, at Søren, der selv var en fattig Mand, undertiden sendte hende lidt Penge for at lindre den værste Nød i hendes Hjem. Naar han kom til at fortælle om denne sin Ungdomskærlighed, kunde han blive saa bevæget, at han fik Taarer i Øjnene.

Søren var i sine unge Dage ogsaa en Tid Færgekarl ved Fæggesund, og han skal have været en ualmindelig dygtig og modig Færgekarl, siges der. Han fortalte selv, at han mangan en Gang havde roet over Sundet i saadan en Storm, at naar han var nede i en Bølgedal, kunde han ikke se ”de rød’ Hus’ po

sønder Sid””. Der skal nemlig den Gang have været et Par noget høje Huse derovre, f. Eks. en Trælastforretning.

Aase tjente i Fæggeklitgaarden, og der lærte Søren hende at kende, og de blev gift. Engang fødte Aase Tvillinger, og da gik Søren ud i Byen og sagde til enhver, han mødte: ”I Daa er der ha-ha-hagle mæ Stads i Gaden, Dronningen haar faat to Prinsesser²⁾”.

Søren kunde nok engang imellem ved særlige Lejligheder tage sig en høj Dram. Engang var han saaledes gaaet til Herredskontoret paa Skerpinggaard for at hente en Muldseddel; det var vistnok et af hans egne Børn, der var død. I Fjerritslev Kro traf han sammen med nogle Bekendte og gode Venner, og der blev givet adskillige Omgange, i alt Fald saa mange, at Søren først naaede hjem til Aase Dagen efter, at Begravelsen skulde have fundet Sted.

Søren Konges og Aases stræbsomme og fattige Liv er i al dets Nøjsomhed og Simpelhed dog et Stykke Fortid, for god til at glemmes.

- - -

Gammel Jens, som han almindelig blev kaldt ude blandt Folk, hans rigtige Navn var Jens Mortensen Smed, var ældste Søn af Gaardfolk i Tømmerby og født der omkring 1820. Han var med i 3 Aars Krigens, og da han vendte tilbage ved Krigens Slutning, havde hans yngre Broder faaet overdraget Fædrengaarden, og derved blev Jens vred og rejste hjemmefra. I nogle Aar var han Værtshusholder i Thisted, og der blev han slem forfalden til Drik. Senere kom han tilbage og boede i sine sidste Aar i en ussel, lille Rønne i den sydlige Ende af Tømmerby By og ernærede sig ved at lave Ravlpuder og Sivsko; desuden holdt han Bier, nogle Gæs og 2 Faar, og undertiden agerede han klog Mand, naar nogen vilde have ham til det.

Engang vilde saaledes en af hans Naboer have ham til at komme hen og læse over nogle Faar, som for tidligt havde født Lam, for om han muligt ved sin Kunst kunde holde Liv i Lammene. Gammel Jens lovede at prøve, men han skulde først hjem og have en anden Hat paa, og saa maatte de ikke snakke til ham, mens det stod paa, for det skulde ske aldeles stiltiende. Han kom saa ind i Faarestien og begyndte at mumle noget. Men Drengene i Gaarden kunde ikke dy sig, der skulde laves Løjer. De stod i Laden ved Siden af Faarestien, og en af dem tog da en lille Sten og smed over i Faarestien; Stenen ramte Gammel Jens lige oven i hans høje Hat, og han mumlede: ”No, har’et allerede faat saa møj Majt”. Men saa tog Drengen en halv raa Mursten og slog op mod Hanebjælken, saa Stumperne raslede ned over den kloge Mand. Det blev dog Jens for meget; han skyndte sig ud af Faarestien og sagde: ”Nej, dette her haar faat for møj Majt, her kan a et udret’ nøj”.

¹⁾ Mulig det har været Præsten Knud Christian Høyer, der døde 1841, han var bekendt for sin store legemlige Styrke.

²⁾ Det var den 7. Jan. 1837, den ene Pige var dødfødt, den anden fik Navnet Dorte Marie Sørensdatter.

Han holdt som sagt Gæs og havde ogsaa en Gase, som var saa slem til at slaas med Naboens Gase, til Trods for at den næsten altid fik Kløene og maatte flygte ud af Slaget. Men saa fandt han paa Raad. Om Aftenen lagde han 9 Bygkorn i Blød i et Glas Brændeivin. Morgenen efter drak han selv Brændeivinen og gav Gasen Bygkornene, som nu var opblødte af Brændeivinen. Naar den fik sat dem til Livs, blev den saa godt tilpas og fuld af Krigshumør, at den gik løs paa sin Fjende med Dødsforagt, og nu kunde den staa sig. Og Gammel Jens stod og morede sig kosteligt over Kampen.

Han drak dog ikke til enhver Tid, men naar det kom over ham, at han skulde drikke, saa kunde han ikke staa imod, og saa var han undertiden ude for meget.

Engang var han en Vinteraften under en af sine Drikketure bleven saa ovenud overkørt, at han tumlede ind hos en af Naboerne og umulig kunde gaa ene hjem. Naboen, der var en stor Spøgefugl, prøvede saa paa at lodse ham hjem. Paa Vejen hjem kom de forbi et Hus, og Gammel Jens mumlede: ”Ja, no er vi jo hjem”. ”Da er vi saagu’ osse det”, siger Naboen, og han faar Jens ind i Stuen, der er tom, og saa lister han sig ud igen og staar der og lytter. Den lille Stue ligner noget Jenses egen Stue, og han tror, han er hjemme og stumler om derinde for at komme i Seng. Imidlertid har Manden og Konen i Huset hørt Spektaklet; de kommer ind og begynder at skælde Gammel Jens ud. Men han protesterer; han er jo hjemme, og han skuld’ vel nok ha’ Lov til at være i sin egen Stue og gaa i sin egen Seng. De bliver vrede, tager fat i ham og sætter ham ud i Gangen og gi’r ham nogle Knubs. Naboen har jo hele Tiden staaet udenfor og lyttet og moret sig; nu træder han ind, som om det var ganske tilfældigt, og spørger om, hvad der dog er paa Færde; han var lige kommet forbi, og saa hører han denneher Alarm. Manden og Konen forklarer ham Stillingen, og han lover saa, at han nok skal faa Gammel Jens hjem, saa han kan komme i sin egen Seng, hvad han ogsaa højlig trængte til.

Gammel Jens var iøvrigt en ret godt oplyst Mand efter sin Tid, og han var trods al sin Elendighed en hjertensgod Mand. Særlig holdt han meget af Børn; han kunde sætte sig mellem Naboens Børn og lære dem smaa, kønne Vers, og hans Naboer kunde undertiden, naar han havde ligget under for sin Last, høre ham bede højt og inderligt til Gud, naar han gik inde i sin lille, usle Hytte.

Han havde ført et ret bevæget Liv, og der var dem, der mente, at naar han drak, var det for at søge Glemsel for sit Livs Sorger og Skuffelser.

Bønder for Retten. En nu afdød Gaardmand her fra Hannæs har engang for mange Aar siden fortalt følgende lille Oplevelse, der viser, at Bønderne forhen langt fra altid var saa uselvstændige og ydmyge i deres Optræden, som de tidt er bleven beskyldt for, naar de stod overfor Myndighederne, men tværtimod nok kunde vise, at de ikke var saadan at køre rundt med.

Vedkommende Mand var idømt en Bøde for et eller andet og mødte derfor paa Herredskontoret paa Skerpinggaard for at betale den. Til Stede paa Kontoret var kun en lille vims og noget vigtig Herredsfuldmægtig. Manden kunde imidlertid ikke faa den Bøde betalt, da han ikke havde Penge, der passede, og Fuldmægtigen kunde ikke give igen. Denne bliver til sidst ærgerlig, jager sin Finger ned i Mandens Pung og siger nok saa studs: ”De *maa* ha’ Penge, der kan passe”. Men derved taber Manden Pungen, og alle Pengene triller ud over Gulvet paa begge Sider af Skranken.

Saa gik Manden uden at sige et Ord hen og satte sig paa Bænken og lod Fuldmægtigen kravle rundt paa Gulvet og selv samle Pengene op. ”A tænkt’, læ æ bette Splejs no siel sammel æ Peng’ op”, sagde han, da han fortalte om Begivenheden. Da Fuldmægtigen saa havde samlet alle Pengene op, kom han hen og gav Manden Pengene og bad høfligt om Forladelse.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1928, side 397-409)